برنامه ایران برای تبدیل شدن به قطب هوایی منطقه

بلومبرگ در گزارشی می‌نویسد: «امضای قرارداد خرید ۱۰۹ فروند هواپیما از شرکت بوئینگ، ۵ ماه پس از قرارداد خرید ۱۱۸ فروند هواپیما از شرکت ایرباس، نشان‌دهنده میزان بلندپروازی شرکت ایران‌ایر برای تبدیل مجدد به یک شرکت هوایی تراز اول بین‌المللی است.» این خبر گزاری در ادامه نوشته است: «خرید قریب به ۲۳۰ فروند هواپیما توسط شرکت ایران‌ایر، برابر با سه‌چهارم کل ناوگان هوایی شرکت بریتیش ایرویز و بزرگ‌تر از ناوگان هوایی شرکت اتحاد ایرویز ابوظبی است.» در این گزارش آمده است: «شکی نیست که آن‌ها می‌خواهند با شرکت‌هایی نظیر امارات و اتحاد رقابت کنند. ناظران شک داشتند که شرکت‌های هوایی حاشیه خلیج‌فارس بتوانند ظرفیت هواپیماهای خود را تکمیل کنند، اما آن‌ها این کار را انجام داده‌اند.»

ایران – اروپا؛ تجارتی دوباره

افزایش صادرات ایران به اتحادیه اروپا نوید بخش فصل تازه‌ای از تجارت با قاره سبز است

۲۸ کشور اروپایی به دنبال بازیابی نقش خود به‌عنوان بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران هستند. فارغ از اینکه چه موانعی پیش روی توسعه روابط تجاری ایران و قاره سبز خواهد بود، چشم‌انداز تئوریک ارتقای سطح روابط تجاری دوجانبه – در شرایطی که اغلب کشورهای خاورمیانه متشنج هستند– روشن به نظر می‌رسد

● آزاده افتخاری ●
● مترجم ●

همان گونه که پیش‌بینی می‌شد، روابط تجاری ایران و اتحادیه اروپا از زمان اجرای توافق هسته‌ای نهایی گسترش یافت و برای مثال صادرات ایران به فرانسه ۶۰ برابر شد. فدریکا موگرینی، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا، نیز می‌گوید: «۲۸ کشور اروپایی به دنبال بازیابی نقش خود به‌عنوان بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران هستند. فارغ از اینکه چه موانعی پیش روی توسعه روابط تجاری ایران و قاره سبز خواهد بود، چشم‌انداز تئوریک ارتقای سطح روابط تجاری دوجانبه –در شرایطی که اغلب کشورهای خاورمیانه متشنج هستند– روشن به نظر می‌رسد.»

آمار پایگاه خبری کمیسیون اروپا (یورو استات) نشان می‌دهد واردات اتحادیه اروپا از ایران در چهارمین ماه سال جاری میلادی با رشد قابل توجه ۳ برابری نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده است. ۲۸ عضو اتحادیه اروپا در آوریل سال گذشته ۱۰۷ میلیون یورو کالا از ایران وارد کرده بودند، اما این رقم در مدت مشابه سال جاری به ۳۲۶ میلیون یورو افزایش یافته است.

بر اساس این گزارش واردات برخی از کشورهای عضو این اتحادیه از ایران در آوریل ۲۰۱۶ رشد بی‌سابقه‌ای داشته است. واردات یونان از ایران در این ماه نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۰۸ برابر شده و به ۳۵/۶ میلیون یورو رسیده است. یونان در آوریل سال گذشته تنها ۳۲۸ هزار یورو کالا از ایران وارد کرده بود. از سوی دیگر واردات فرانسه از ایران نیز در آوریل امسال ۶۰ برابر شده و از ۱/۳ میلیون یورو در آوریل سال گذشته به ۷۸/۴ میلیون یورو در مدت مشابه امسال رسیده است. اسپانیا نیز یکی دیگر از اعضای اتحادیه اروپاست که در چهارمین ماه سال جاری میلادی واردات از ایران را به طور قابل توجهی افزایش داده است. واردات این کشور از ایران در آوریل ۲۰۱۵ بالغ بر ۱۳ میلیون یورو بوده که این رقم با رشد حدود ۹ برابری به ۱۱۵ میلیون یورو در آوریل امسال رسیده است. واردات رومانی از ایران نیز با رشد ۷/۵ برابری به ۱۸ میلیون یورو و واردات بلژیک از ایران با رشد حدود ۴ برابری به ۱۷/۱ میلیون یورو رسیده است. البته واردات ایتالیا از ایران در آوریل امسال به کمتر از نصف کاهش یافته است. ایتالیا در آوریل سال گذشته ۵۰/۳ میلیون یورو کالا از ایران وارد کرده بود و این رقم را در مدت مشابه امسال به ۲۱/۷ میلیون یورو کاهش داده است. واردات آلمان از ایران نیز با رشدی اندک به ۲۱/۵ میلیون یورو رسیده است. آلمان در مدت مشابه سال قبل ۲۱/۲ میلیون یورو کالا از ایران وارد کرده بود. براساس این گزارش، در ۴ ماهه نخست سال جاری میلادی ۷۲۵ میلیون یورو کالا از ایران توسط اتحادیه اروپا وارد شده است. همچنین واردات اتحادیه اروپا از ایران در این مدت نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد ۵۸ درصدی داشته است. اعضای اتحادیه اروپا در ۴ ماهه نخست سال قبل ۴۵۷ میلیون یورو کالا از ایران وارد کرده بودند.

■ منفعت دوجانبه

تحلیلگران بر این باورند که رشد واردات اتحادیه اروپا از ایران در سال ۲۰۱۶ به میزان زیادی به ازسرگیری واردات نفت اروپا از ایران مرتبط بوده است. به گزارش المانیتور، شمار زیادی از هیئت‌های تجاری و سیاسی اتحادیه اروپا از آغاز سال جاری میلادی تاکنون به ایران سفر کرده‌اند و هدف مشترک آن‌ها بازبرقراری روابط تجاری با ایران و تقویت آن بوده است. از آنجایی که اتحادیه اروپا هنوز هم درگیر بحران مالی سال ۲۰۰۹ است و به کسری بودجه و بحران بدهی دچار است، توسعه روابط اقتصادی با تهران می‌تواند برای هردو طرف سودمند باشد. یک دیپلمات سابق ایرانی در گفت‌وگو با این پایگاه اینترنتی این نکته را خاطرنشان می‌کند که توسعه روابط ایران و اروپا به یک ضرورت برای هردو طرف تبدیل شده است. به گفته او، روابط اقتصادی با اروپا برای ایران آسان‌تر است، زیرا این روابط برخلاف روابط تهران– واشینگتن با پیچیدگی‌های سیاسی همراه نیست. از سوی دیگر اروپا سال‌ها شریک تجاری مهم و بزرگ ایران بوده و در بحث تامین امنیت انرژی نیز استراتژی نگاه به ایران برای اروپاییان نکته مثبتی است. به بیان دیگر برای قاره اروپا هیچ گزینه‌ای بهتر از منابع گاز و نفت ایران ندارد. تحلیلگران می‌گویند برای ایران دسترسی به بازارهای اروپایی و استفاده از تکنولوژی پیشرفته آن ریشه تاریخی دارد و گزینه‌ای اقتصادی به شمار می‌رود. تاریخچه روابط ایران و اتحادیه اروپا به سال ۱۹۶۳ بازمی‌گردد و این روابط پس از انقلاب اسلامی نیز حفظ شد. در اوایل سال‌های ۱۹۹۰، روابط دوجانبه گسترش یافت و در دوران دولت اصلاحات در تمامی بخش‌ها، از تجارت و سیاست گرفته تا فرهنگ و تبادل علمی، توسعه یافت. در فاصله سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۶، صادرات اتحادیه اروپا به ایران از ۳/۹ میلیارد یورو به ۱۱/۳ میلیارد یورو و واردات از ۵/۸ میلیارد یورو به ۱۴/۱ میلیارد یورو رسید. درنتیجه اروپا در این بازه زمانی به بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران تبدیل شد. در سال ۲۰۰۶، بالغبر ۳۸ درصد مقاصد صادراتی و ۳۱ درصد واردات ایران مرتبط با اتحادیه اروپا بود. اما پس از آن درنتیجه سیاست‌های دولت‌های نهم و دهم، روابط ایران و اتحادیه اروپا از نظر اقتصادی و سیاسی به پایین‌ترین سطح خود رسید.

> **نمای نزدیک**
>
> تحلیلگران بر این باورند که رشد واردات اتحادیه اروپا از ایران در سال ۲۰۱۶ به میزان زیادی به ازسرگیری واردات نفت اروپا از ایران مرتبط بوده است. به گزارش المانیتور، شمار زیادی از هیئت‌های تجاری و سیاسی اتحادیه اروپا از آغاز سال جاری میلادی تاکنون به ایران سفر کرده‌اند و هدف مشترک آن‌ها بازبرقراری روابط تجاری با ایران و تقویت آن بوده است. از آنجایی که اتحادیه اروپا هنوز هم درگیر بحران مالی سال ۲۰۰۹ است و به کسری بودجه و بحران بدهی دچار است، توسعه روابط اقتصادی با تهران می‌تواند برای هردو طرف سودمند باشد.

■ جذب سرمایه‌های اروپایی

در حال حاضر با به قدرت رسیدن دولت حسن روحانی امضا و اجرای توافق هسته‌ای و لغو تحریم‌ها، ایران می‌تواند نقش سنتی اتحادیه اروپا در بازار خود را احیا کند. در حالی که ایران به ۵۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی نیاز دارد، جذب این سرمایه‌ها از کشورهای اروپایی می‌تواند به تحقق اهداف دولت در خصوصی‌سازی و آزادسازی اقتصادی کمک کند. دو گزینه‌ای که در کاهش وابستگی ایران به درآمدهای نفتی بسیار موثر است.

چارلز رابرتسون، اقتصاددان موسسه سرمایه رنسانس، می‌گوید: «انتظار می‌رود فرانسه، آلمان و ایتالیا در سال‌های پیش رو بیشترین سهم را در توسعه روابط اقتصادی با ایران داشته باشند.» به گفته او، ایران روابط تنگاتنگی با اروپا دارد که طیف آن از خرده‌فروشان فرانسوی تا تجهیزات دفاعی گسترده است.

■ موانع پیش رو

با وجود خوش‌بینی مقامات دو طرف در مورد توسعه روابط اقتصادی، موانعی پیش رو است. تحریم‌های باقی‌مانده آمریکا همچنان عامل مهمی در دامن زدن به نگرانی بانک‌های اروپایی نسبت به ورود به بازار ایران به شمار می‌رود. از سوی دیگر عربستان سعودی نیز که لابی‌های متعددی در اتحادیه اروپا دارد، می‌کوشد از بهره‌مندی ایران از منافع اقتصادی توافق هسته‌ای از طریق رابطه با اروپا، جلوگیری کند. یک دیپلمات اروپایی در این زمینه به المانیتور می‌گوید: «ایران و اتحادیه اروپا هم‌اکنون می‌توانند روابط خود را احیا کنند، اما این راه خالی از موانع نخواهد بود.» او می‌افزاید: «توسعه روابط تجاری به نفع دو طرف است، اما نتیجه یک‌شبه حاصل نمی‌شود. از سوی دیگر پروژه‌های ایران به حمایت سرمایه‌گذاران بین‌المللی نیاز دارد اما سرمایه‌گذاران اروپایی برای برآورد طرح‌ها و قوانین جدید به زمان نیاز دارند.» به‌این ترتیب به نظر می‌رسد اتحادیه اروپا اگر نه سال‌ها، دست‌کم ماه‌ها با بازپس‌گیری عنوان خود به‌عنوان بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران فاصله داشته باشد.

منبع: المانیتور

● در یچه ●
● منبع: فایننشال تایمز ●

عراق، مقصد جذاب کالاهای ایرانی

هرچند عراق و سوریه در سال‌های اخیر و تا آینده قابل پیش‌بینی درگیر جنگ و تنش هستند، ایران روی تجارت بلندمدت با این دو کشور حساب کرده است. عوامل سیاسی از جمله دلایلی است که مانع تقویت روابط اقتصادی ایران و دیگر کشورهای عرب منطقه می‌شود و در این میان عراق، که زمانی دشمن ایران به شمار می‌رفت، و دولت بشار اسد در سوریه، به شرکای تجاری قابل‌اعتماد ایران تبدیل شده‌اند.

روزنامه «فایننشال تایمز» با اشاره به افزایش صادرات ایران به عراق و سوریه می‌نویسد: «شیر تازه، آنتی‌بیوتیک و سیمان. ایران به همسایه خود عراق به دیده بازاری بزرگ برای صادرات محصول نگاه می‌کند. هنگامی که ایران غیرعرب و عراق عرب سال‌ها به دلیل جنگ هشت‌ساله با یکدیگر دشمنی داشتند، شاید هیچ‌یک فکر نمی‌کردند که پس از سرنگونی صدام در سال ۲۰۰۳ میلادی روابطشان تا این اندازه نزدیک شود.» یحیی آل‌اسحاق، رئیس اتاق بازرگانی ایران و عراق، می‌گوید: «عراق بهترین بازار برای کالاهای ساخت ایران است و به همه چیز نیاز دارد.» البته تجارت ایران با جهان عرب تا حد زیادی به امارات و عراق محدود مانده است. با وجود نفع اقتصادی به نظر می‌رسد سایه سیاست بر سر اقتصاد سنگین است. آل‌اسحاق در ادامه اشاره می‌کند که ایران می‌تواند با شرکای اروپایی که با وضعیت بازار عراق آشنا نیستند و در این باره نگران‌اند، همکاری کند چراکه مشترکات تاریخی و فرهنگی میان دو کشور وجود دارد. این روزنامه اشاره می‌کند که از ۴۲ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی ایران در سال گذشته ۶ میلیارد دلار آن به عراق و ۴ میلیارد دلار آن صادرات دوباره از امارات بوده است. فایننشال تایمز در ادامه اشاره می‌کند که بازرگانان ایرانی فرصت را برای صادرات به کشورهای عربی مناسب می‌بینند و در این باره می‌نویسد: «آنان خواستار بهبود روابط سیاسی با عربستان سعودی، رقیب منطقه‌ای ایران، برای رونق کسب‌وکار هستند. علاوه بر عمان، ایران به کشورهای حوزه خلیج‌فارس، لبنان و سوریه صادرات ۳۷۵ میلیون دلاری کالا داشته است.» به طور کلی می‌توان گفت حجم تجارت ایران با جهان عرب عمدتا به عراق محدود مانده و با وجود مزایای مشخص منطقه‌ای‌تر شدن تجارت، عوامل سیاسی همچنان مانع توسعه روابط تجاری هستند. تجار ایرانی اذعان می‌کنند که توسعه تجارت با جهان عرب مستلزم بهبود روابط با عربستان، رقیب منطقه‌ای ایران، است. تنش در روابط با عربستان بر روابط اقتصادی ایران با دیگر کشورهای عربی نزدیک به تهران نیز تاثیر گذاشته است. به گفته یک بانکدار ارشد ایرانی، بانک‌های اماراتی از زمان قطع رابطه عربستان با ایران، برای همکاری با تجار ایرانی انگیزه کمتری دارند. این در شرایطی است که با لغو تحریم‌ها، وابستگی ایران به دبی برای صادرات مجدد، دور زدن تحریم‌ها و نقل‌وانتقال پول نیز کمتر شده است. برای مثال واردات از امارات در سال گذشته شمسی به ۷/۸ میلیارد دلار رسید، در حالی که این رقم در سال قبل از آن ۱۲/۱ میلیارد دلار بود. بازار دیگری که ایران به بهره بردن از آن در آینده امید دارد، بازار سوریه است. زمانی که جنگ سوریه خاتمه یابد، سوریه هم مانند عراق به بازار گسترده‌ای برای کالاهای ایرانی تبدیل می‌شود و البته ایران در حال حاضر نیز روابط تجاری نزدیکی با سوریه دارد. در صورت پایان جنگ سوریه، شرکت‌های ایرانی از جمله شرکت‌هایی خواهند بود که وارد روند بازسازی این کشور می‌شوند.

* مطالب انتخاب شده از منابع خارجی الزاما بیان کننده دیدگاه‌های «آتیه‌نو» نیست